

โรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย แต่ละปีมีประชาชนป่วยและตายเป็นจำนวนมาก สาเหตุส่วนหนึ่งเป็นเพราะประชาชนขาดความรู้และความตระหนักในการป้องกันควบคุมโรค การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้และความตระหนักในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชนระหว่างหมู่บ้านที่มีการระบาดสูงกับหมู่บ้านที่มีการระบาดต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มีอายุ 20-60 ปี ที่ถูกสุ่มแบบหลายขั้นตอน จากหมู่บ้านที่มีการระบาดสูงจำนวน 218 คน และหมู่บ้านที่มีการระบาดต่ำจำนวน 186 คน ข้อมูลถูกเก็บด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบด้วยสถิติ TWO WAY ANOVA

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีการระบาดสูงเป็นเพศหญิงร้อยละ 79.4 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 39.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 85.3 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 65.6 สำหรับกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่มีการระบาดต่ำเป็นเพศหญิงร้อยละ 66.1 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 43.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 73.1 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 69.9

ประชาชนในหมู่บ้านที่มีการระบาดสูงมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 18.4 ± 5.3) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากประชาชนในตำบลที่มีการระบาดต่ำสุดที่มีความรู้ อยู่ในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ย 23.5 ± 5.0 ; $p\text{-value} < 0.001$) โดยมีอายุและระดับการศึกษาเป็นตัวแปรที่มีความแปรปรวนร่วม ประชาชนในหมู่บ้านที่มีการระบาดสูงมีความตระหนักเกี่ยวกับการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 114.4 ± 6.9) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากประชาชนในหมู่บ้านที่มีการระบาดต่ำที่มีความตระหนักเกี่ยวกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันควบคุมฯ อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 107.6 ± 8.5 ; $p\text{-value} < 0.001$) ดังนั้นจึงควรเร่งดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันควบคุมโรคและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกแก่ประชาชนในพื้นที่ที่มีการระบาดอย่างต่อเนื่อง

Dengue Hemorrhagic Fever continues to be a problem in Kalasin, even though there are intervention projects taken for prevention and control of this disease in the area of Public Health. This is a cross sectional study aimed to describe and compare behaviors of people for the prevention and control of dengue in high and low epidemic areas. The sample criteria is people age 20 to 60 years. Sampling was done by multi-stage randomization. From the high endemic area 156 people were selected, and 238 from a low endemic area. Data about the knowledge and behaviors for prevention and control of dengue were collected by interview using a questionnaire designed by the researcher. Analysis used descriptive statistics and knowledge and behaviors for prevention of dengue were made with Two-way ANOVA.

The results of the study are that in high endemic area 49.4 percent of the respondents were males, and a high proportion was over 50 years old (38.5%). Most (73.7%) had grade 6 elementary education. Their jobs focused on agriculture (61.5%). In the low endemic area males were 47.1 percent of the sample, and the largest age group was 40-49 years old (44.5%). Most (54.2%) had grade 6 elementary education. About half (51.0%) work in agriculture.

People in the high endemic area had mid-level knowledge about the prevention and control of dengue. (mean score 24.5 ± 3.3), which was different from the people in the low endemic area (mean score 23.6 ± 3.2 ; $p = 0.017$). People in the high endemic area had low level scores in practice of prevention and control of dengue. (mean score 7.9 ± 4.6); which is not statistically different from the scores of people in the low endemic area, who also scored low level (mean score 7.4 ± 4.4). People in the high endemic area practice control of dengue score in the high level (mean score 6.5 ± 1.2), which is significantly different from people in the low endemic area (mean score 65.8 ± 1.0 ; $p < 0.001$). Thus there is a need for continued intervention programs for the people in high endemic areas.